

Over *Graphosoma italicum* (Muell.)

door

W. H. GRAVESTEIN

In het Natuurhistorisch Maandblad van het Limburgs Genootschap van 3 Nov. 1950 (39 : 113) geeft Dr BLÖTE in „Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg, No. 7” een uitgebreid relaas over het feit, dat bovengenoemde soort vroeger eens in N.-Brabant gevonden was en nu weer in Limburg is tevoorschijn gekomen. Dit verhaal is zeer interessant, maar het opschrift bevreemde mij erg. Dr BLÖTE zet hier in vette letters : „Over *Graphosoma lineatum* (L.) var. *italicum* (Muell.)”

Eerst dacht ik hier met een mystificatie te doen te hebben, maar in de vierde alinea las ik met stijgende verwondering een zin, die mijn entomologische haren overeind deden gaan. BLÖTE schrijft :

„..... dat de bedoelde soort — laten we hem *Graphosoma lineatum* (L.) var. *italicum* (Muell.) noemen — een gemakkelijk herkenbare is,.....”. Wanneer alle entomologen dergelijke vindingen deden, zouden we tot grappige combinaties kunnen komen, als b.v. *Nymphalis io* var. *urticae* of dergelijke.

Het gaat hier n.l. om twee zeer aparte soorten, die men vroeger (o.a. PUTON 1878) als identiek beschouwde (de namen dus als synoniemen). In 1909 (Annales Musei Nationalis Hungarici 7) echter werden de soorten reeds door HORVATH als afzonderlijke gesplitst, mede door de bouw der genitaliën.

In 1903 had Dr G. HORVATH in zijn monografie (Ann. Mus. Hung. 1) reeds de aandacht gevestigd op het feit, dat er een groot verschil bestond tussen de door LINNAEUS beschreven soort : *Gr. lineatum* L. uit Noord-Afrika en die, welke verbreid in Europa voor kwam, identiek met de door MÜLLER beschreven *Gr. italicum* Müll. HORVATH noemde toen de laatste : *Gr. lineatum* var. *italicum* Müll. Daarna kwam hijzelf tot de overtuiging, dat zij toch als twee goede soorten moesten onderscheiden worden, dit op de combinatie der duidelijk morphologische verschilkenmerken met die van het genitaalapparaat bij het ♂. Het grootste verschilkenmerk is gelegen in de kleuring der antennen en poten, die steeds in overeenstemming met de grondkleur der hemielytra is en bij *Graphosoma lineatum* L. steeds constant blijft.

Hieronder laat ik een lijstje van de morphologische verschilkenmerken der beide soorten volgen (voor de genitaliën verwijs ik naar HORVATH).

Graphosoma lineatum (L.).

Grondkleur geel, bij enkele exemplaren uit Algiers en Tunis roodachtig tot rood.

Antennae: 1e lid en apicale deel van het 4e zwart. Verder zijn de sprieten geel (of overeenkomstig de grondkleur).

Graphosoma italicum (Müll.)

Grondkleur: Scharlakenrood, bij sommige exemplaren uit Klein-Azië, Hongarije, Armenië en de Kaukasus, okergeel.

Antennae: Zwart, 1e en 2e sprietlid vaak grotendeels donkerrood.

P o t e n : femora (behalve een zwarte anteapicale punt) en de tibiae geheel geel (tot rood). Deze kleur is zeer constant en blijft zelfs wanneer het zwart van de grondkleur van connexivum en dekschilden gaat overheersen.

K o p : langer.

P r o n o t u m : zijranden ingedeukt, met iets uitspringende schouders.

V e r b r e i d i n g : Noord-Afrika, van Marokko tot in Egypte. Ook bekend van Sardinië en Corsica en één exemplaar van Toulon.

P o t e n : Femora aan het einde met twee zwarte ringen of grotendeels zwart; tibiae in het midden meer of minder uitgebreid rood; dan de uiteinden zwart of zij zijn geheel zwart.

K o p : korter.

P r o n o t u m : zijranden recht, met afgeronde schouders.

V e r b r e i d i n g : Zuid- en Midden-Europa, Oost-Azië, Kaukasus, Turkestan, Oost-Siberië; ontbreekt volkomen in N. Afrika.

Na 1909 hebben alle auteurs deze namen overgenomen en in hun werken gebruikt. Zo moet onze Nederlandse soort dus ook heten: *Graphosoma italicum* (Müll.) en kunnen we hem niet „maar eens anders noemen”!

Amsterdam-Z. 2, Rubensstr. 87, December 1950.

Sedina büttneri Hering. Op 9 Sept. 1950 werd door de heer KNOOP een ex. van deze soort, tegelijk met 2 exx. van *Arenostola pygmina* Hw., gevangen te Volthe. Dit is dus de derde Nederlandse vindplaats. Het ex. berust in de coll.-KLEINJAN.

G. S. A. VAN DER MEULEN, van Breestraat 170, Amsterdam-Z. 1.

De wijfjes der witjes. Zie Ent. Ber. 13 : 20 (Febr. 1950) en 13 : 111 (Juli 1950). In Entomologist 83 : 274 (Dec. 1950) publiceert GRAVES een korte mededeling over „Repeated mating in Irish *Pieris napi*.” Uit zijn waarnemingen aan in gevangenschap gehouden ♀♀ blijkt, dat deze herhaaldelijk copuleren, ook nadat al een deel der eieren gelegd is. Telkens weer proberen zij de ♂♂ aan te trekken door „waaieren” met de vleugels en opwippen van het achterlijf. Hiermede is de kwestie natuurlijk niet opgelost. Niet zelden immers achtervolgen een aantal ♂♂ één enkel ♀, dat dan zeker niet probeert een partner aan te lokken, doch er van door gaat. — Lpk.
